

Solkampagnen | Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden

Danskernes solarievaner 2015

– en kortlægning

Danskernes solarievaner 2015 – en kortlægning

Denne rapport er udarbejdet af Solkampagnens evalueringsenhed, Center of Excellence for evaluering og monitorering under den Danske Solkampagne (CEDS), ved:

Christine Lind Behrens

- Analyse- og evalueringskonsulent, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)
- Ansvarlig kontaktperson for denne kortlægning – kan kontaktes på behrens@cancer.dk og tlf: 35 25 77 36)

Christina Schiøth

- Studentermedhjælper, stud.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)

Anne Sofie Christensen

- Analyse- og evalueringskonsulent, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)

Uddrag, herunder figurer, tabeller og kortere citater, er tilladt med kildeangivelse:

Behrens CL, Schiøth C, Christensen AS.

Danskernes solarievaner 2015 – en kortlægning

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) 2016

Kræftens Bekæmpelse

Strandboulevarden 49

2100 København Ø

Telefon 35 25 75 00

Rapporten findes på www.skrunedforsolen.dk

Forsidebillede: Colourbox

ISBN: 978-87-7064-292-7

Copyright ©

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba)

Januar 2016

Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

Andelen af solariebrugere har været faldende, siden Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden startede Solkampagnen i 2007. Udviklingen ser imidlertid ud til at være bremset, og det lader til at være en vanskelig opgave at få de sidste solariebrugere til at slukke solariet.

Mange starter deres solarieforbrug i en tidlig alder. Over halvdelen af dem, der husker, hvor gamle de var, da de startede med at gå i solarium, var under 18 år den første gang. Derfor ønsker Solkampagnen fortsat, at Danmark følger de gode eksempler fra vores nabolande og indfører en lovfæstet aldersgrænse på 18 år for solariebrug. Hvis unge får lov at blive voksne, før de skal tage stilling til, om de vil gå i solarium, vil mange nok overveje en ekstra gang, om det er den øgede kræftisiko værd. En indførelse af en aldersgrænse vil også være i god overensstemmelse med, at over halvdelen af danskerne bakker op om en sådan aldersgrænse.

Samtidig ønsker vi i Solkampagnen at huske danskerne på at holde øje med deres hud. Mange er gode til jævnligt at kigge efter forandringer i huden – eller at få nogen i omgangskredsen til at gøre det – men denne undersøgelse viser også, at 38 % af danskerne aldrig tjekker eller får tjekket deres hud. Vi ved, at 1 ud af 7 danskere udvikler modermærkekræft eller hudkræft, før de fylder 75 år. Derfor er det afgørende, at flere bliver opmærksomme på forandringer i deres hud, så eventuel kræft kan blive opdaget og behandlet i tide.

København, januar 2016

Peter Dalum

Projektchef i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne

”Skrud ned for solen mellem 12 & 15”

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	5
Konklusioner og anbefalinger.....	6
1. Indledning.....	7
2. Danskernes brug af solarium.....	10
3. Debutalder ved solariebrug.....	13
4. Kendskab og holdning til lovgivning om solariebrug.....	15
5. Danskernes viden om sammenhængen mellem solariebrug og kræft	17
6. Danskernes opmærksomhed på hudforandringer og tegn på kræft	19
7. Metode.....	23
Litteraturliste.....	27

Sammenfatning

Solariebrug er kræftfremkaldende, og går man i solarium, har man en 20 % øget risiko for at få modermærkekræft. Går man i solarium, før man fylder 35 år, øges risikoen for at få modermærkekræft med 60 %, og risikoen stiger yderligere, jo oftere man bruger solarium (1).

I denne rapport belyses 15-64-årige danskernes solarievaner i 2015¹ samt udviklingen i danskernes solarievaner fra 2007-2015. Kortlægningen er baseret på data fra 3.999 respondenter i alderen 15-64 år, og den er nationalt repræsentativ på køn, alder og region.

Danskernes brug af solarium

Omkring 1 ud af 9 danskere (11 %) i alderen 15-64 år har været i solarium inden for det seneste år. Andelen af 15-64-årige solariebrugere er faldet fra 26 % i 2007 til 11 % i 2015.

Debutalder ved solariebrug

46 % af de tidligere og nuværende solariebrugere i alderen 15-64 år var under 18 år første gang, de gik i solarium.

Kendskab og holdning til lovgivning om solariebrug

I Danmark er der ingen aldersgrænse for solariebrug. Alligevel tror 29 % af de 15-64-årige, at det er forbudt for børn og unge under 18 år at gå i solarium. Spørger man om danskernes holdning til en aldersgrænse, mener over halvdelen (58 %), at der bør være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium. Kun en fjerdedel af de 15-64-årige danskere er imod en sådan lovgivning.

Danskernes viden om sammenhængen mellem solariebrug og kræft

Næsten 9 ud af 10 danskere (86 %) mellem 15 og 64 år ved, at solariebrug øger risikoen for kræft.

Danskernes opmærksomhed på hudforandringer og tegn på kræft

16 % af danskerne får (med eller uden hjælp fra omgangskredsen) undersøgt sig selv for hudforandringer og tegn på kræft i huden *månedligt* eller oftere, mens 38 % *aldrig* får sig selv undersøgt.

14 % af de 15-64-årige har været hos lægen inden for det seneste år grundet hudforandringer og tegn på kræft i huden.

---

¹ Data er indsamlet i perioden 31. august 2014 til 15. oktober 2015. Resultater fra denne dataindsamling omtales også i rapporterne "Danskernes solvaner i den danske sommer 2015" og "Danskernes solvaner på solferie 2015", der offentliggøres i løbet af 2016.

Konklusioner og anbefalinger

Konklusion

Andelen af solariebrugere i Danmark har været faldende siden Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden startede Solkampagnen i 2007. I de seneste tre år har andelen af solariebrugere ligget på mellem 9 % og 12 %, så det tyder på, at det er svært at få kurven til at falde yderligere og nå de få, der fortsat går i solarium.

Anbefaling

Det anbefales, at kommende indsatser, for at få danskerne til at slukke solariet, bliver specifikt målrettet de relativt få danskere, der fortsat går i solarium. Solkampagnen vil i 2016 foretage en kvalitativ målgruppeanalyse af unge solariebrugere samt en kvantitativ analyse af, hvad der kendetegner unge solariebrugere med henblik på at få øget kendskab til målgruppen. Denne viden skal bruges i fremtidige kampagneindsatser.

Konklusion

46 % af de nuværende og tidligere solariebrugere var under 18 år første gang, de gik i solarium, mens kun 41 % var ældre, og de resterende 13 % ikke husker, hvor gamle de var. Samtidig er der et flertal af danskerne, der bakker op om en aldersgrænse på 18 år for solariebrug.

Anbefaling

Danmark bør følge trop med mange andre europæiske lande og indføre en aldersgrænse på 18 år for solariebrug. En aldersgrænse vil sende et signal om, at solariebrug er en risikoadfærd, der ikke er for børn, og sandsynligvis være med til at nedsætte andelen af solariebrugere yderligere (2). I Solkampagnen bakker vi fortsat op om en aldersgrænse på 18 år for solariebrug.

Konklusion

38 % af danskerne får aldrig tjekket sig selv for hudforandringer eller tegn på kræft i huden.

Anbefaling

Det anbefales, at danskerne i højere grad gøres opmærksomme på vigtigheden af at holde øje med sin hud. Hud- og modermærkekræft kan ramme både unge og gamle, så Solkampagnen vil arbejde for, at dette budskab når ud til alle, således at modermærkekræft og forstadier til modermærkekræft opdages og behandles i tide.

1. Indledning

Formålet med denne rapport er at give den danske befolkning, politikere og presse et billede af danskernes solarievaner i 2015² og udviklingen i danskernes solarievaner i perioden 2007-2015. I rapporten belyses solarievaner hos de 15-64-årige. Rapporten kommer rundt om danskernes solariebrug, debutalder for solariebrug, holdninger til en aldersgrænse på 18 år for solariebrug, viden om sammenhængen mellem solariebrug og kræft og opmærksomhed på forandringer i huden.

Udover at henvende sig til offentligheden bruges rapporten også internt i Solkampagnen til at målrette den fremtidige indsats.

Rapporten er udarbejdet af evalueringsenheden i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne "Skru ned for solen mellem 12 & 15". Solkampagnen har til formål at forebygge kræft i huden ved at nedsætte danskernes eksponering for uv-stråling fra den naturlige sol og solarier.

Baggrund

Solarier er kræftfremkaldende

The World Health Organization (WHO) slog i 2009 fast, at uv-stråling fra solarier er kræftfremkaldende (3). Der er en 20 % øget risiko for at få modermærkekræft, hvis man bruger solarium, og går man i solarium, før man fylder 35 år, er risikoen øget med 60 % (1). Desuden er der en dosis-respons-sammenhæng: Jo oftere, man bruger solarium, jo højere er risikoen for modermærkekræft (1).

Modermærkekræft er den mest alvorlige form for kræft i huden³. Årligt registreres ca. 2.000 (4) nye tilfælde af modermærkekræft i Danmark, og Danmark har én af de højeste forekomster af modermærkekræft i verden (5).

16 % af de mænd og 8 % af de kvinder, der får konstateret modermærkekræft, dør af sygdommen inden for 5 år (4).

Solariebrug øger også risikoen for pladecellekræft, som er én af de to kræfttyper⁴, der betegnes som almindelig hudkræft (6).

---

² Kortlægningen er lavet hvert år siden 2009. I 2012 omfattede rapporten udelukkende solarievaner blandt 26-64-årige danskere, men i årene 2009-2011 og 2013 omfattede rapporterne 15-64-årige danskere, ligesom denne rapport gør. I perioden 2007-2008 blev der også målt på danskernes solarievaner, men dengang indgik tallene i en større årlig rapport om danskernes solvaner på solferie, i solarium og i den danske sommer – kaldet Solundersøgelsen. Alle tidligere rapporter kan ses på www.skrunedforsolen.dk → Forskning og evaluering → Rapporter.

³ Den anden form for kræft i huden kaldes "almindelig hudkræft" (basalcellekræft og pladecellekræft).

⁴ Den anden kræfttype, der falder under betegnelsen "Almindelig hudkræft", er basalcellekræft.

Datagrundlag og analyse

Rapporten bygger på data fra en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse foretaget af analyseinstituttet Epinion i september-oktober 2015. Der indgik besvarelser fra 3.999 danskere i alderen 15-64 år, som besvarede spørgeskemaet. Besvarelserne blev indsamlet via kvoter, der sikrede en national repræsentativ fordeling af respondenter ift. køn, alder og region. I spørgeskemaundersøgelsen blev respondenterne spurgt til deres solariebrug inden for det seneste år (dvs. for perioden september/oktober 2014 til september/oktober 2015). Solariebrug i denne periode betegnes i rapporten som solariebrug i 2015⁵.

Spørgeskemaundersøgelsen er blevet gennemført hvert år i perioden 2007-2015. I nærværende rapport er de nyeste data fra 2015 anvendt, og derudover belyses udviklingen for udvalgte nøglevariabler i perioden 2007-2015.

I rapporten undersøges det, om der er forskelle i danskernes solarievaner ud fra følgende faktorer: køn, alder og region. Når forskelle omtales i rapporten, er det altid *statistisk signifikante* forskelle ($p < 0,05$), der er tale om. Eksempelvis skrives kun, at der er flere kvinder end mænd, der går i solarium, fordi der *statistisk signifikant* er flere kvinder end mænd, der går i solarium. Optræder der nogle interessante *tendenser*, vil de dog også blive kommenteret som tendenser, selvom disse ikke nødvendigvis er signifikante.

Procenttallene i de forskellige tabeller er afrundede og vil derfor i nogle tilfælde summere til lige over eller lige under 100 %.

For mere information om metode og statistiske analyser – se rapportens kapitel 7: Metode.

---

⁵ Det samme er gældende for undersøgelser fra de tidligere år. Solariebrug i 2008 er eksempelvis blevet målt ved at spørge respondenter i september 2008 om deres solariebrug inden for det seneste år.

Definitioner

Solariebrugere

Alle respondenter, der har brugt solarium mindst én gang inden for de seneste 12 måneder, er kategoriseret som *solariebrugere*.

Aldrig-solariebrugere og tidligere solariebrugere

Respondenter, der *aldrig* har brugt solarium, er kategoriseret som *aldrig-solariebrugere*. *Tidligere solariebrugere* er respondenter, der ikke har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder, men som *tidligere* har brugt solarium.

Antal respondenter i de enkelte figurer og tabeller (n)

I samtlige figurer og tabeller angives det, hvor mange respondenter, der indgår i udregningen af procentandele. Hvis der f.eks. står "n=2.000" betyder det, at procentandelen er udregnet på baggrund af 2.000 respondenter.

2. Danskernes brug af solarium

Hvor mange 15-64-årige bruger solarium?

Figur 2.1.

- 11 % af de 15-64-årige respondenter angiver at have brugt solarium inden for det seneste år.
- Godt halvdelen af respondenterne (53 %) har aldrig brugt solarium, mens 36 % har brugt solarium tidligere – men ikke inden for det seneste år.
- 5 % har brugt solarium månedligt eller oftere.

Hvem bruger solarium blandt 15-64-årige?

Figur 2.2.

- Lidt flere kvinder (13 %) end mænd (9 %) er solariebrugere.
- Der er en tendens til, at andelen af solariebrugere falder med stigende alder. Andelen af tidligere solariebrugere er størst blandt 30-49-årige.
- Der er ingen regionale forskelle i andelen af solariebrugere.

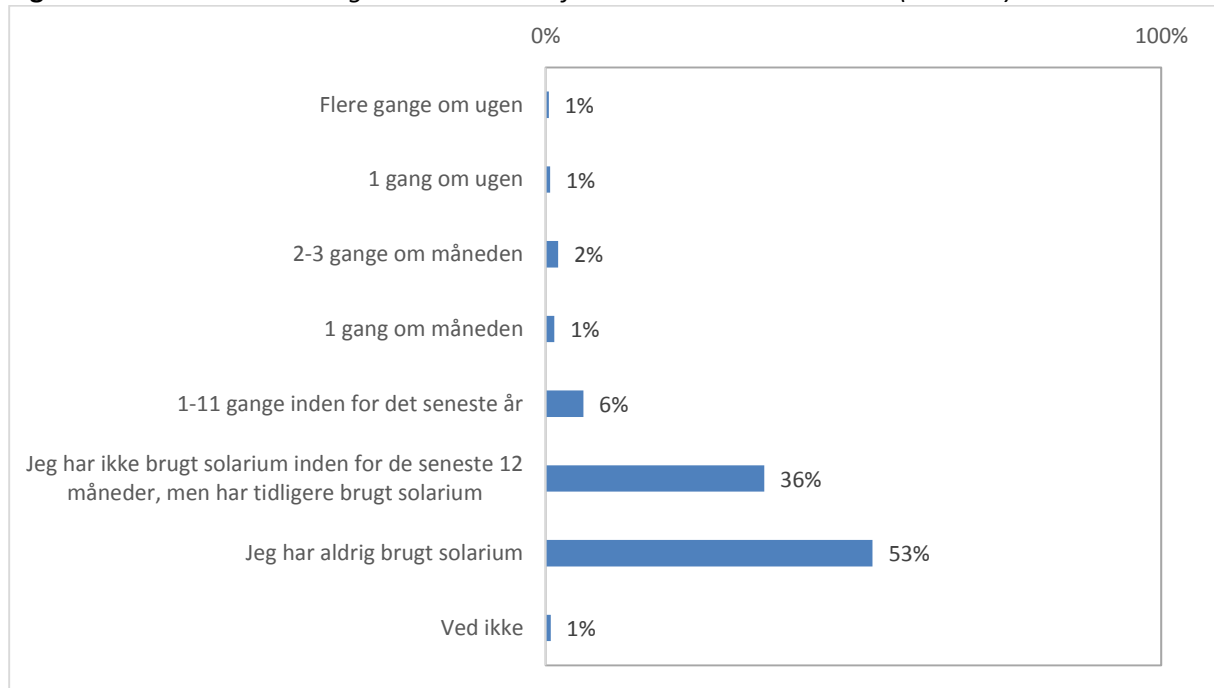
Udviklingen i andelen af solariebrugere 2007-2013

Figur 2.3.

- Andelen af 15-64-årige solariebrugere er faldet fra 26 % i 2007 til 11 % i 2015. Andelen af solariebrugere faldt drastisk fra 2007 til 2010 (fra 26 % til 15 %), hvorefter kurven er fladet ud. Den laveste andel af solariebrugere blev målt til 9 % i 2014, men der er ikke signifikant forskel på de 9 % i 2014 og de 11 % i 2015.

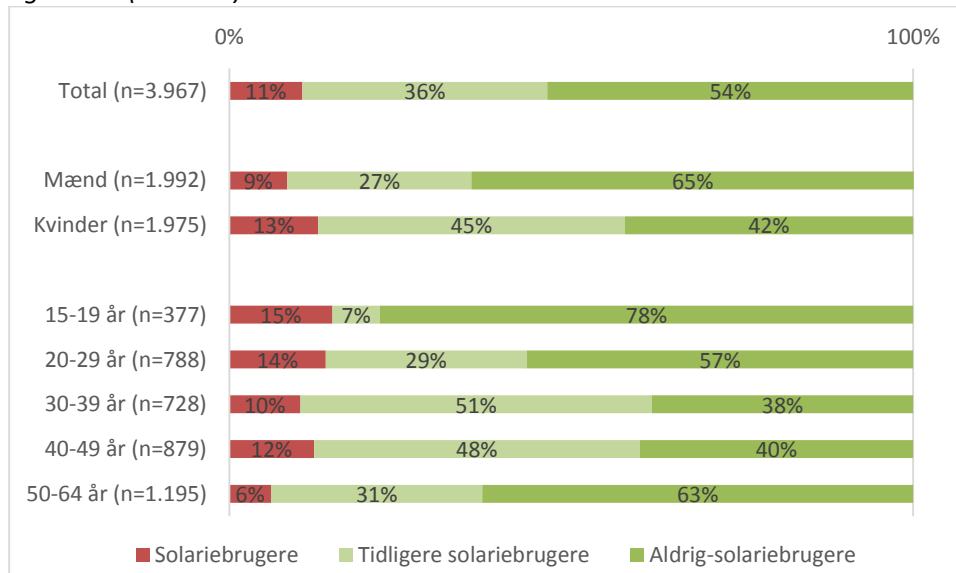
Hvor mange 15-64-årige bruger solarium?

Figur 2.1. *Hvor tit har du brugt solarium inden for de seneste 12 måneder? (n=3.999)*

Hvem bruger solarium blandt 15-64-årige?

Figur 2.2. *Andelen af solariebrugere, tidligere solariebrugere og aldrig-solariebrugere. Fordelt på køn og alder* (n=3.967)⁶.*

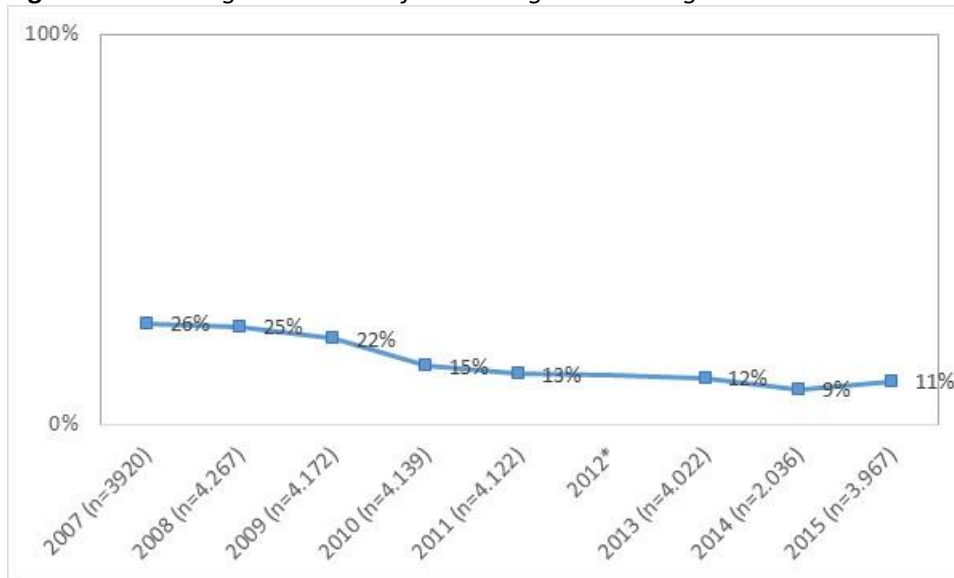

*Ingen regionale forskelle.

⁶ De 32 respondenter, der har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om, hvor tit de har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder, er ekskluderet fra denne analyse.

Udviklingen i andelen af solariebrugere 2007-2013

Figur 2.3. Udviklingen i andelen af 15-64-årige solariebrugere 2007-2015

*I 2012 blev solarievaner blandt 26-64-årige – og ikke 15-64-årige – belyst. Derfor indgår der ikke tal fra 2012 i figuren.

3. Debutalder ved solariebrug

Hvor gamle er danskerne, når de begynder at gå i solarium?

Figur 3.1.

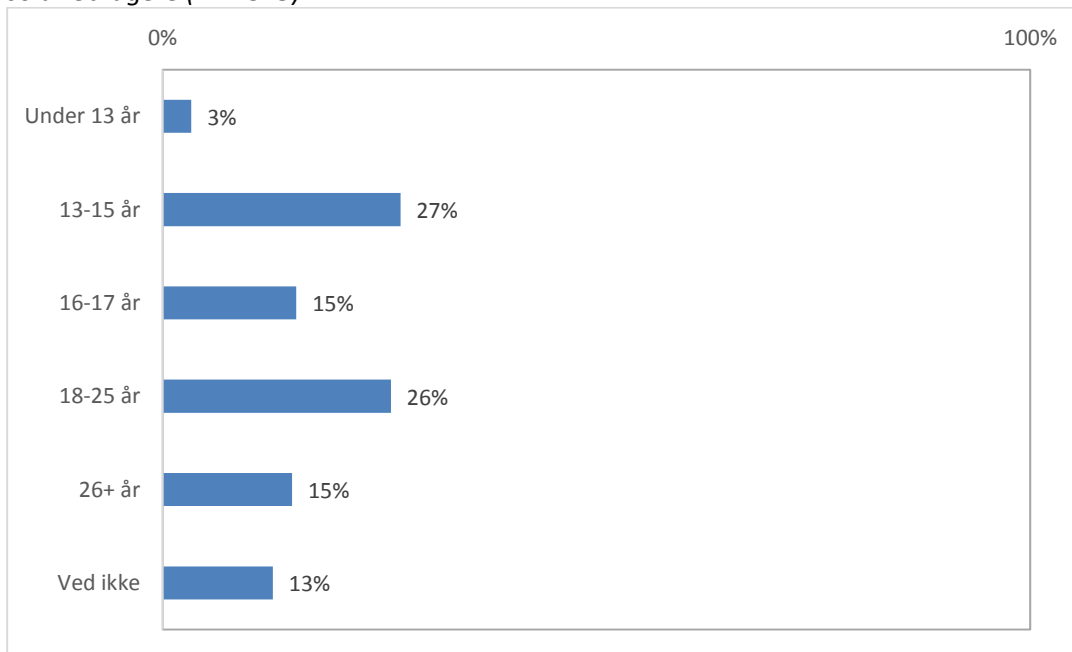
- De tidligere og nuværende solariebrugere er blevet spurgt om, hvor gamle de ca. var første gang, de gik i solarium. 30 % begyndte at gå i solarium, før de var 16 år, mens yderligere 15 % startede, da de var 16-17 år. Kun 15 % var 26 år eller ældre den første gang, de var i solarium.

Figur 3.2.

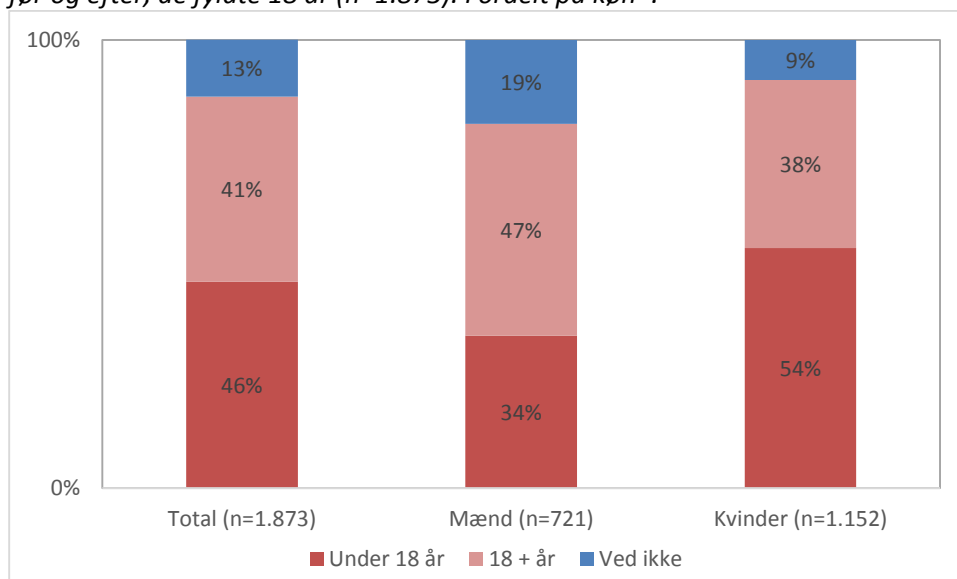
- 46 % af de tidligere og nuværende solariebrugere, var under 18 år, første gang de gik i solarium.
- Flere kvinder end mænd var under 18 år første gang, de gik i solarium.

Hvor gamle er danskerne, når de begynder at gå i solarium?

Figur 3.1. *Hvor gammel var du ca. første gang, du gik i solarium? Blandt tidligere og nuværende solariebrugere (n=1.873)*

Figur 3.2. Andelen af tidligere og nuværende solariebrugere, der startede med at gå i solarium hhv. før og efter, de fyldte 18 år (n=1.873). Fordelt på køn*.

*Ingen sammenhæng med region. Der er ikke lavet analyser fordelt på alder, da det vil give et skævt billede, eftersom nogle af respondenterne endnu ikke er fyldt 18 år.

4. Kendskab og holdning til lovgivning om solariebrug

Kender danskerne den eksisterende lovgivning på området?

I Danmark er der ingen aldersgrænse for solariebrug.

Figur 4.1.

- Det er imidlertid kun en tredjedel (33 %) af de 15-64-årige danskere, der ved, at det er lovligt for børn og unge under 18 år at gå i solarium. 29 % mener ikke, at det er lovligt, mens 38 % svarer "Ved ikke".
- De yngre respondenter ved i højere grad end de ældre respondenter, at det er lovligt for unge under 18 år at gå i solarium i Danmark.
- Færrest i Region Hovedstaden er bekendt med, at børn og unge under 18 år gerne må gå i solarium.

Danskernes holdning til en aldersgrænse for solariebrug på 18 år

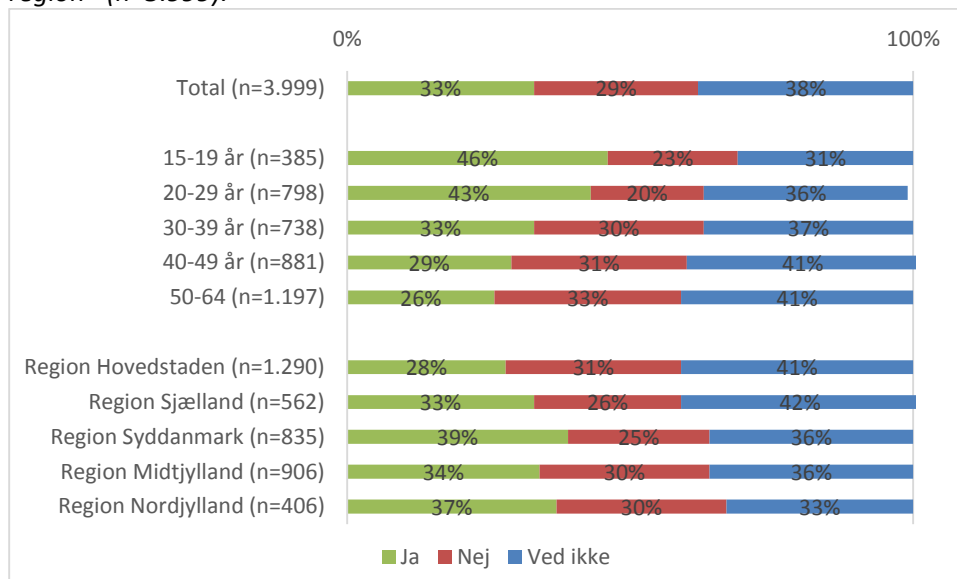
Respondenterne er – efter at have besvaret spørgsmålet til figur 4.1. – blevet oplyst om, at det i Danmark er lovligt for unge under 18 år at gå i solarium. De er herefter blevet spurgt om, hvorvidt de mener, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark.

Figur 4.2.

- 58 % svarer "ja" til, at der skal være en aldersgrænse på 18 år, mens 25 % svarer "nej", og 17 % er i tvivl.
- En større andel af kvinder (64 %) end mænd (53 %) går ind for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug.
- Opbakningen til en aldersgrænse er størst blandt de 50-64-årige (61 %) og de 20-29-årige (59 %), mens den ligger på 56 % i de andre aldersgrupper.
- I 2014 var det 61 % af danskerne, der bakkede op om en aldersgrænse på 18 år for solariebrug, men denne andel er ikke signifikant forskellig fra andelen i 2015 (58 %) (fremgår ikke af figur).

Kender danskerne den eksisterende lovgivning på området?

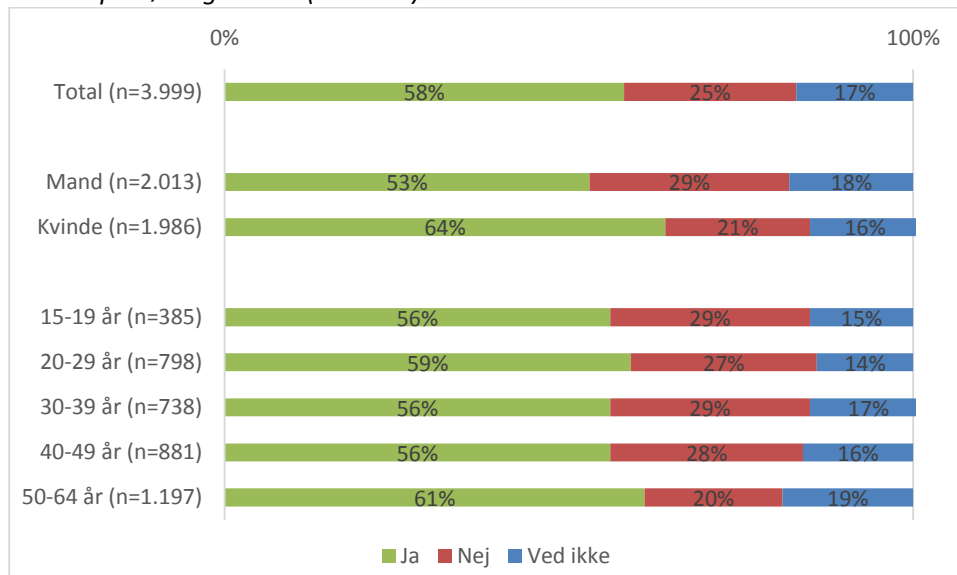
Figur 4.1. Er det lovligt for børn og unge under 18 år at gå i solarium i Danmark? Fordelt på alder og region* (n=3.999).

*Ingen kønsforskelle.

Danskernes holdning til en aldersgrænse for solariebrug på 18 år

Figur 4.2. Mener du, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark? Fordelt på køn og alder* (n=3.999).

*Ingen regionale forskelle.

5. Danskernes viden om sammenhængen mellem solariebrug og kræft

Er danskerne bevidste om, at solariebrug øger risikoen for kræft?

Respondenterne er blevet præcenteret for en række faktorer, der *øger* risikoen for kræft – heriblandt rygning og alkohol – og en række faktorer, der *nedsætter* risikoen for kræft – heriblandt fuldkorn og fysisk aktivitet. Herefter har respondenterne skulle angive, hvilke af de oplyste faktorer, de mener, *øger* risikoen for kræft. I det nedenstående er der fokus på andelen af danskere, der har angivet, at solariebrug øger risikoen for kræft.

Figur 5.1.

- 86 % af danskerne mellem 15 og 64 år ved, at solariebrug kan øge risikoen for kræft. Særligt kvinder er bevidste om dette. Der er mindre aldersmæssige forskelle i andelen, der kender sammenhængen mellem solariebrug og kræft. Kendskabet er højest blandt de 15-19-årige (89 %) og de 20-29-årige (90 %).

Figur 5.2.

- Flere 15-64-årige, der enten *tidligere* har været solariebrugere (89 %) eller *aldrig* har gået i solarium (87 %), er bevidste om, at solariebrug øger risikoen for kræft, sammenlignet med solariebrugerne (75 %).

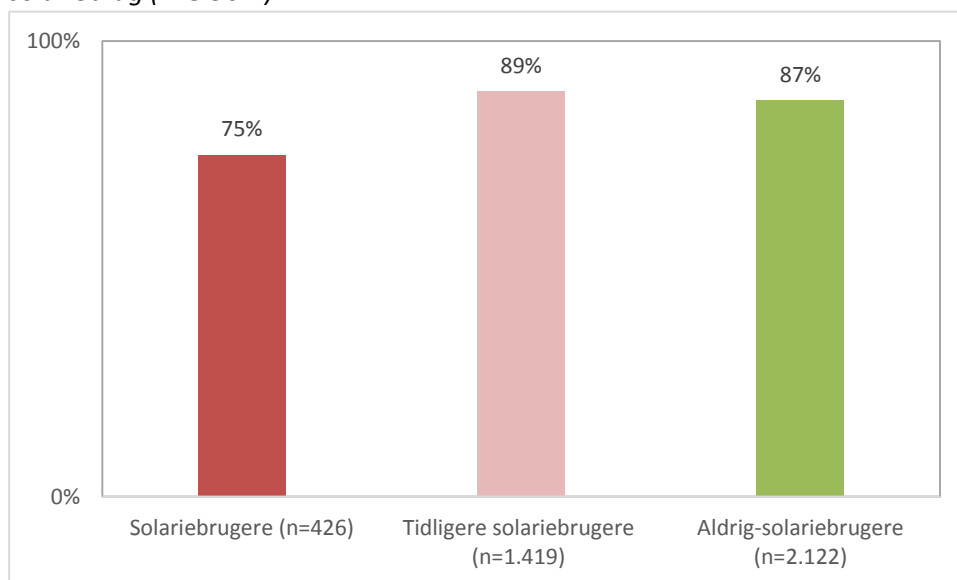
Er danskerne bevidste om, at solariebrug øger risikoen for kræft?

Figur 5.1. Andelen af 15-64-årige, der mener, at solariebrug kan øge risikoen for kræft. Fordelt på køn og alder* (n=2.047).

*Ingen regionale forskelle.

Figur 5.2. Andelen af 15-64-årige, der mener, at solariebrug kan øge risikoen for kræft. Fordelt på solariebrug (n=3.967⁷).

⁷ De 32 respondenter, der har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om, hvor tit de har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder, er ekskluderet fra denne analyse.

6. Danskernes opmærksomhed på hudforandringer og tegn på kræft

Hvor ofte får danskerne undersøgt sig selv grundigt for hudforandringer eller tegn på kræft?

Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne anbefaler, at man regelmæssigt tjekker sin hud for forandringer.

Figur 6.1.

- 5 % af danskere mellem 15 og 64 år angiver, at de *ugentligt* undersøger sig selv eller får hjælp af en i den nærmeste omgangskreds til at blive undersøgt for forandringer i huden. 11 % undersøger sig selv (med eller uden hjælp) *månedligt*.
- 13 % undersøger sig selv (med eller uden hjælp) *halvårligt* og 24 % *årligt eller sjældnere*. 10 % er i tvivl om, hvor ofte de får sig selv undersøgt for hudforandringer.
- 38 % af de 15-64-årige får *aldrig* undersøgt sig selv for hudforandringer og tegn på kræft i huden.

Figur 6.2.

- Kvinder undersøger sig selv (med eller uden hjælp) oftere end mænd. Eksempelvis får 20 % af kvinderne undersøgt sig selv for hudforandringer månedligt eller oftere, mens det blot gælder for 12 % af mændene.
- Der er en tendens til, at jo ældre man er, desto oftere får man tjekket sig selv for hudforandringer og kræft i huden. Over halvdelen af de 15-19-årige (52 %) får aldrig tjekket sig selv for hudforandringer, mens det samme gælder for en tredjedel af de 50-64-årige (33 %).

Figur 6.3.

- Andelen, der får undersøgt sig selv for hudforandringer månedligt eller oftere, er større blandt solariebrugere (24 %) end blandt tidligere solariebrugere (17 %) og respondenter, der aldrig har brugt solarium (14 %). Det er bemærkelsesværdigt i og med, at færre solariebrugere (75 %), end tidligere- (89 %) og aldrig-solariebrugere (87 %), er bevidste om, at solariebrug øger risikoen for kræft.
- Andelen, der *aldrig* får sig selv undersøgt for hudforandringer, er større blandt respondenter, der aldrig har brugt solarium (43 %) end blandt solariebrugere (29 %) og respondenter, der tidligere har brugt solarium (32 %).

Går danskerne til lægen på grund af hudforandringer eller tegn på kræft?

Figur 6.4.

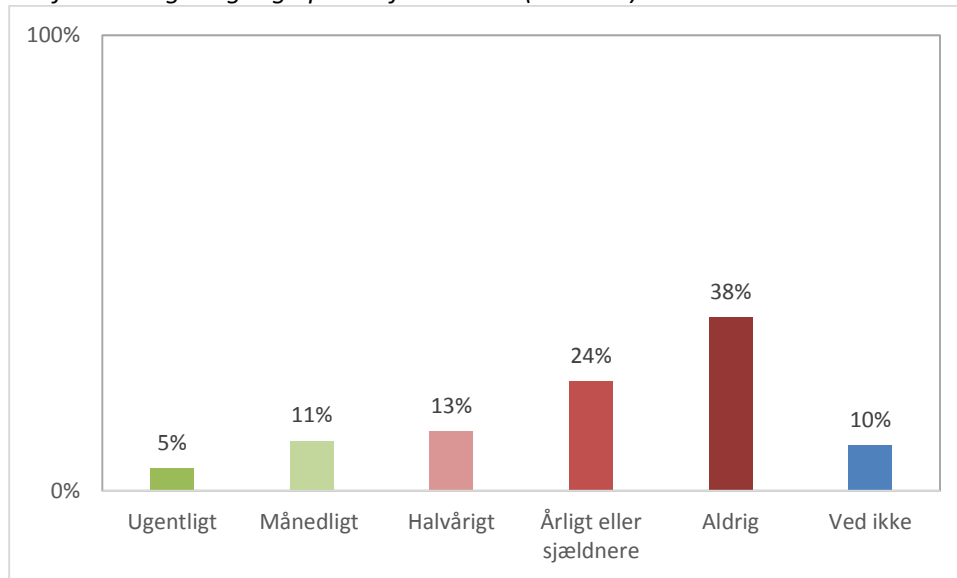
- 87 % af danskere mellem 15 og 64 år har *ikke* været til lægen inden for det seneste år på grund af hudforandringer eller tegn på kræft i huden.
- 12 % har én gang været til lægen, men 2 % har besøgt lægen flere gange grundet hudforandringer eller tegn på kræft i huden.

Figur 6.5.

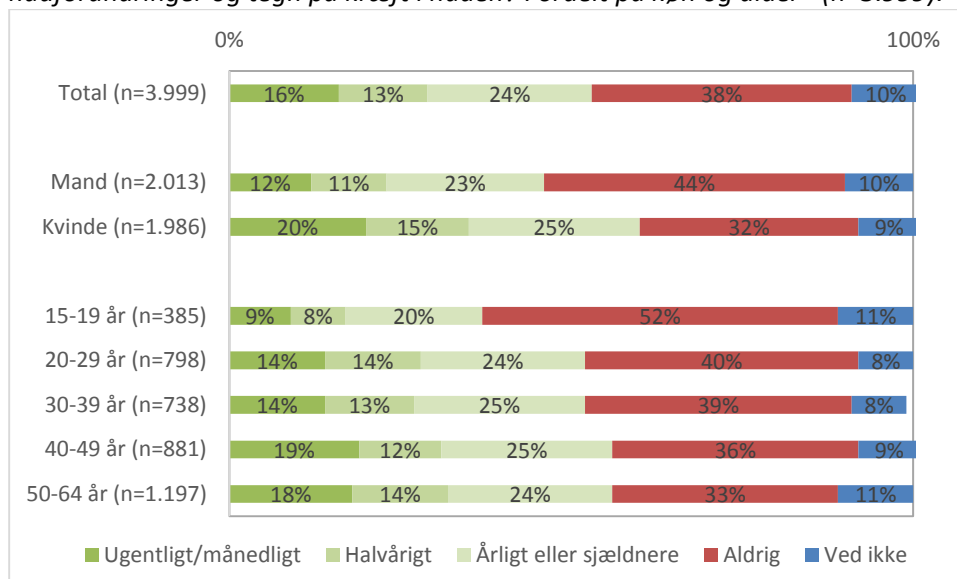
- Lidt flere kvinder (15 %) end mænd (12 %) har været til lægen inden for det seneste år på grund af hudforandringer eller tegn på kræft i huden.

Hvor ofte undersøger danskerne sig selv for hudforandringer eller tegn på kræft?

Figur 6.1. *Hvor ofte undersøger du, eller nogen i din nærmeste omgangskreds, dig grundigt for hudforandringer og tegn på kræft i huden? (n=3.999).*

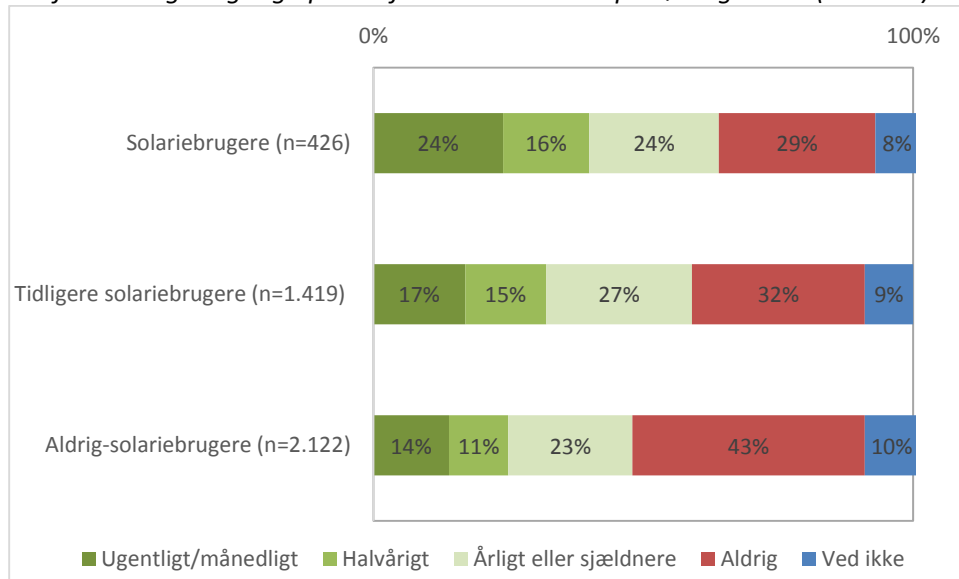

Figur 6.2. *Hvor ofte undersøger du, eller nogen i din nærmeste omgangskreds, dig grundigt for hudforandringer og tegn på kræft i huden? Fordelt på køn og alder* (n=3.999).*

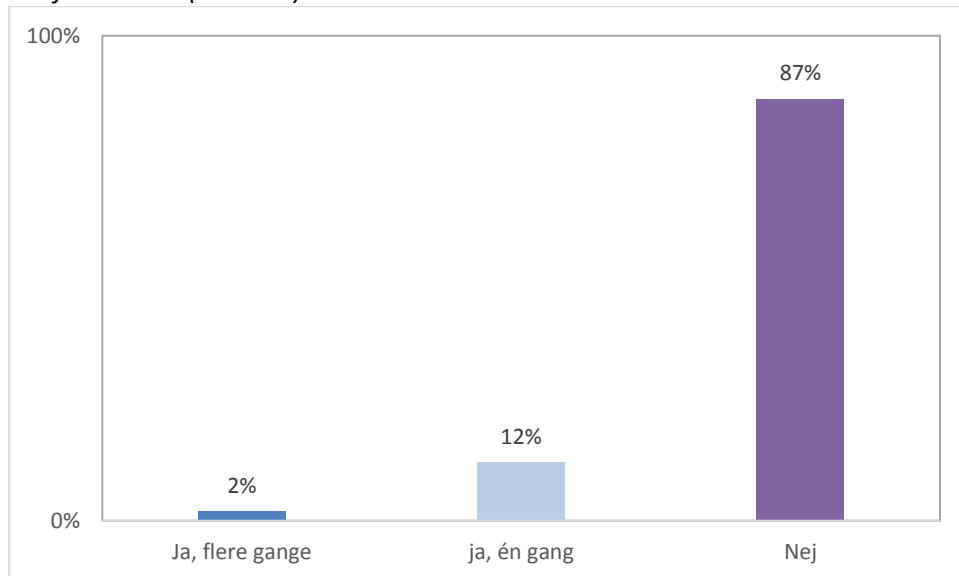
*Ingen regionale forskelle.

Figur 6.3. Hvor ofte undersøger du, eller nogen i din nærmeste omgangskreds, dig grundigt for hudforandringer og tegn på kræft i huden? Fordelt på køn og alder⁸ (n=3.967).

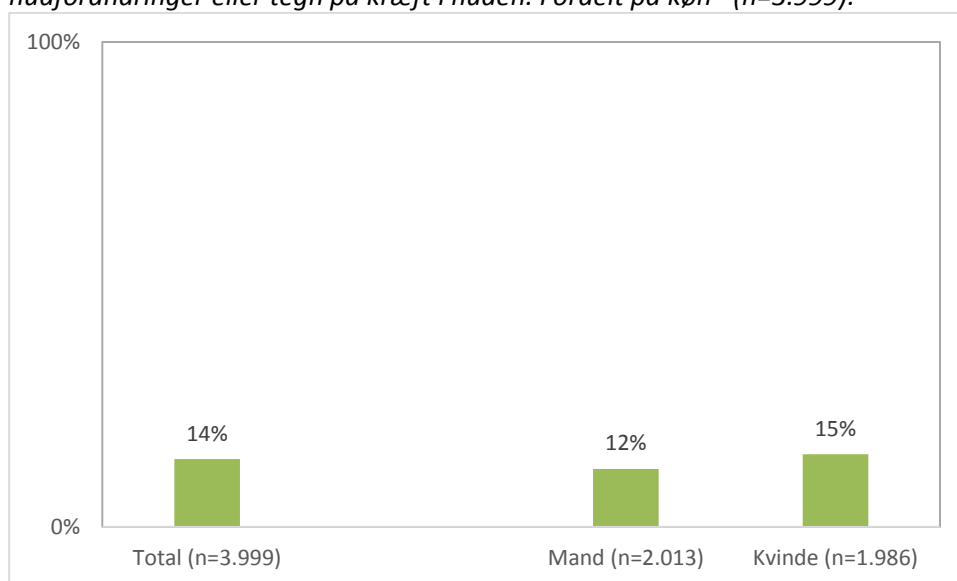
Går danskerne til lægen på grund af hudforandringer eller tegn på kræft?

Figur 6.4. Har du inden for det seneste år været til lægen på grund af hudforandringer eller tegn på kræft i huden? (n=3.999).

⁸ De 32 respondenter, der har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om, hvor ofte de går i solarium, er ekskluderet fra denne analyse.

Figur 6.5. Andelen af 15-64-årige, der inden for det seneste år været til lægen på grund af hudforandringer eller tegn på kræft i huden. Fordelt på køn* (n=3.999).

*Ingen alders- eller regionale forskelle.

7. Metode

Denne rapport bygger på data fra en dataindsamling blandt 3.999 danskere i alderen 15-64 år. Data blev indsamlet i perioden 31. august til 15. oktober 2015 af analyseinstituttet Epinion. Data er nationalt repræsentativt på køn, alder og region. Dataindsamlingen er foregået gennem et internetbaseret spørgeskema (CAWI⁹), og alle data er selvråporterede.

I dataindsamlingen er der indsamlet data om danskernes solvaner i den danske sommer, på solferie i udlandet og i solariet. Denne rapport fokuserer udelukkende på danskernes solarievaner. Kræftens Bekæmpelse og TrykFondens Solkampagne har siden 2007 indsamlet årlige data om 15-64-årige danskeres sol- og solarievaner. Denne undersøgelse er således den niende af sin slags.

Spørgeskemaet

En del af spørgsmålene i spørgeskemaet bag denne undersøgelse har været med i alle de tidligere undersøgelser (2007-2014), mens andre spørgsmål løbende er blevet revideret. I alt indeholdt spørgeskemaet 43 spørgsmål, men nogle spørgsmål blev ikke givet til alle. Personer, der aldrig havde været i solarium blev eksempelvis ikke spurgt til, hvor gamle de var, første gang, de gik i solarium.

Repræsentativitet

Data blev indsamlet via kvoter. Kvoter er en sammensætning af respondenter – f.eks. mænd i alderen 15-19 år fra Region Nordjylland – der svarer til den nationale sammensætning. Denne metode sikrede en nationalt repræsentativ fordeling af respondenter i forhold til:

- Køn (mænd, kvinder)
- Alder (15-19 år, 20-29 år, 30-39 år, 40-49 år og 50-64 år)
- Region (Hovedstaden, Sjælland, Syddanmark, Midtjylland og Nordjylland)

---

⁹ CAWI=Computer Assisted Web Interviewing.

Nedenstående tabel viser antallet af respondenter i undersøgelsen fordelt på køn, alder og region.

Tabel 7.1.

		Region				
		Hovedstaden (n=1.290)	Sjælland (n=562)	Syddanmark (n=835)	Midtjylland (n=906)	Nordjylland (n=406)
Mænd (n=2.013)	15-19 år (n= 198)	54	31	44	48	21
	20-29 år (n=405)	143	46	79	94	43
	30-39 år (n=371)	135	44	73	83	36
	40-49 år (n=441)	140	67	93	98	43
	50-64 år (n=598)	168	95	134	135	66
Kvinder (n=1.986)	15-19 år (n=187)	53	28	42	44	20
	20-29 år (n=393)	151	40	73	92	37
	30-39 år (n=367)	135	47	71	81	33
	40-49 år (n=440)	140	68	93	97	42
	50-64 år (n=599)	171	96	133	134	65

Kvoterne var baseret på oplysninger om sammensætningen af den danske befolkning fra Danmarks Statistik. Der er sikret en repræsentativitet gennem besvarelser med en max afvigelse på +/- 5 % i forhold til kvoterne fra Danmarks Statistik.

Invitation af deltagere

Personer i alderen 15-64 år fra Epinions Danmarkspanel blev inviteret pr. mail til at deltage i undersøgelsen. De blev med det samme gjort opmærksomme på, at undersøgelsen var et samarbejde mellem Epinion, Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden, og at de ved at besvare spørgeskemaet deltog i lodtrækningen om gavekort.

Respondenter i undersøgelsen

I Epinions dataindsamlingsystem er det desværre ikke muligt at få oplyst, hvor mange personer, der i første omgang blev inviteret til at blive en del af undersøgelsen. De, der imidlertid er blevet inviteret til at deltage, har i starten af skemaet skulle angive deres køn, alder og bopælsregion. På baggrund af disse tre faktorer, er personerne blevet inddelt i kvoter, jf. tabel 7.1.

I alt har 8.333 respondenter påbegyndt spørgeskemaet. Ud af disse har 4.739 personer besvaret hele spørgeskemaet (57 %). Blandt dem, som har påbegyndt undersøgelsen, er 1.605 (19 %) blevet ekskluderet, fordi de har afbrudt undersøgelsen, før de var igennem alle spørgsmål, mens 1.988 (24 %) er blevet ekskluderet, fordi de enten ikke har passet ind i målgruppen, eller fordi den kvote, som de passede ind i, allerede var fyldt. Blandt de gennemførte besvarelser er 740 (9 %) besvarelser blevet ekskluderet, fordi respondenterne enten var gengangere fra en evaluering af Solkampagnens

sommermediekampagne 2014¹⁰, eller fordi der var indsamlet flere interviews end nødvendigt for nogle kvoter¹¹.

Samlet set giver det et datasæt på 3.999 respondenter¹².

Tabel 7.2. Antal respondenter i undersøgelsen

	Antal personer (svarprocent)	Frafald
Respondenter, der har påbegyndt spørgeskemaet	8.333	1.605 afbrød undersøgelsen (19 %)
	↓	1.988 blev ekskluderet i undersøgelsen (24 %) (passer ikke i målgruppen eller kvoten er fyldt)
Respondenter, der har besvaret hele spørgeskemaet	4.739 (57 %)	740 blev ekskluderet (9 %) (gengangere + interview ud over kvoter)
	↓	
Respondenter i datasæt, der er anvendt i denne rapport	3.999 (48 %)	

Webundersøgelser og bortfaldproblematik

Webundersøgelser er både billigere og mindre tidskrævende end postale undersøgelser og telefoninterviews. En ulempe er imidlertid, at svarprocenten for webundersøgelser generelt er lavere end for andre former for undersøgelser (7). Til gengæld kan dataindsamlingen via kvoter sikre, at det ønskede antal besvarelser fra en bestemt gruppe kan opnås. Dette forhold gør, at bortfaldsproblematikken til en vis grad imødekommes i denne type undersøgelser.

Det kan dog ikke udelukkes, at respondenter, der vælger at deltage i en undersøgelse som denne, adskiller sig fra den danske befolkning generelt. Da vi ikke har nogen oplysninger om de personer, som ikke har besvaret spørgeskemaet, er det ikke muligt at lave en bortfaldsanalyse. Man kan dog forestille sig, at personer med de – ifølge Solkampagnen – korrekte solarievaner vil være overrepræsenteret i undersøgelsen. Det kan opleves som selvbekræftende at udfylde et spørgeskema, hvor man ved, at

¹⁰ Dataindsamlingen til evaluering af Solkampagnens sommermediekampagne er gennemført af Epinion forholdsvis kort tid før indsamlingen af data til denne undersøgelse. I denne undersøgelse er der både spurgt til danskernes vaner i solariet og i den naturlige sol. Vi vil ikke risikere, at personer, der netop har svaret på spørgeskemaet til evaluering af sommermediekampagnen, er blevet påvirket til at skrive, at de har mere hensigtsmæssige solvaner, end de reelt har. Derfor har det ikke været tilladt for respondenter at være med i begge undersøgelser.

¹¹ Det er ikke altid muligt at lukke en kvote og ekskludere respondenter, lige når kvoten er fyldt op. Derfor har få respondenter færdiggjort spørgeskemaet og er efterfølgende blevet ekskluderet, fordi kvoten var fyldt op.

¹² 55 personer i det endelige datasæt er ikke fra Epinions Danmarkspanel men er indhentet fra andre paneler, som Epinion samarbejder med (Eovendo og Cint). Det skyldes, at der var nogle kvoter (særligt unge mænd), der var svære at få fyldt op via Danmarkspanelet.

man svarer det, som afsenderen gerne vil høre. Derfor er det muligt, at danskernes solarievaner er mindre hensigtsmæssige i den generelle befolkning end i undersøgelsespopulationen.

I "Ungdomsprofilen 2014", som er udarbejdet af Statens Institut for Folkesundhed (SIF), fremgår det, at ca. 22 % af eleverne på gymnasier eller erhvervsuddannelser har været i solarium inden for det seneste år. Denne andel er noget større end andelen af solariebrugere blandt 15-19-årige i denne undersøgelse (15 %). Der er dog tale om en anden population – i denne undersøgelse indgår 15-19-årige uanset uddannelsesbaggrund, mens den anden undersøgelse kun har personer fra gymnasier og erhvervsuddannelser med. Derfor er det vanskeligt at sammenligne de to tal (8).

Ligesom personer, der vælger at deltage i undersøgelsen, kan skille sig ud fra den danske befolkning, kan det også tænkes, at de personer, der er medlem af et internetbaseret panel, som Epinions Danmarkspanel, og dermed inviteres til undersøgelsen, skiller sig ud fra den danske befolkning. Ifølge Epinion kan paneler eksempelvis have en vis overrepræsentation af informationssøgende og nysgerrige personer – og der kan være en underrepræsentation af visse grupper – eksempelvis socialt dårligt stillede, lavt uddannede og personer med anden etnisk herkomst end dansk. Epinion har dog en række værktøjer, der skal forsøge at sikre, at sammensætningen af personer i panelet ligner den danske befolkning så meget som muligt. Blandt andet sker der en løbende udskiftning i panelet, således at panelets medlemmer ikke udelukkende udgøres af en særlig trofast type af respondenter, men af en respondentgruppe, der varierer fra år til år.

Problematikkerne omkring, hvorvidt undersøgelsens deltagere ligner baggrundsbefolkningen, har været gældende i alle de år, undersøgelsen er blevet gennemført, og derfor er det muligt at kigge på udviklingstendenser over tid.

Statistiske analyser

I rapportens analyser undersøges det, om der er forskelle i forhold til køn, alder og region. Alle statistiske analyser er foretaget i PASW Statistics 18 (SPSS Inc.). For at teste, om en sammenhæng mellem to variable er statistisk signifikant, anvendes χ^2 -tests. En p-værdi $< 0,05$ anses som statistisk signifikant.

Det er kun statistisk signifikante sammenhænge, der rapporteres. Det er desuden kun statistisk signifikante sammenhænge, der omtales som sammenhænge. Eksempelvis skrives kun, at der er flere kvinder end mænd, der går i solarium, fordi der er *statistisk signifikant* flere kvinder end mænd, der går i solarium. Optræder der nogle interessante *tendenser*, vil de dog også blive kommenteret, selvom disse ikke nødvendigvis er signifikante.

Spørgsmål til undersøgelsen, datagrundlag, metode mv. kan rettes til Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes evalueringsenhed ved analyse- og evalueringskonsulent Christine Lind Behrens (behrens@cancer.dk).

Litteraturliste

1. Boniol M, Autier P, Boyle P, Gandini S. Cutaneous melanoma attributable to sunbed use: systematic review and meta-analysis. *BMJ*. 2012;345:e4757.
2. Guy GP, Jr., Berkowitz Z, Jones SE, Olsen EO, Miyamoto JN, Michael SL, et al. State indoor tanning laws and adolescent indoor tanning. *American journal of public health*. 2014;104(4):e69-74.
3. El GF, Baan R, Straif K, Grosse Y, Secretan B, Bouvard V, et al. A review of human carcinogens--part D: radiation. *Lancet Oncol*. 2009;10(8):751-2.
4. Engholm G FJ, Christensen N, Johannesen TB, Khan S., Køtlum JE, Milter MC, Ólafsdóttir E, Pukkala E, Storm HH NORDCAN: Cancer Incidence, Mortality, Prevalence and Survival in the Nordic Countries, Version 7.1 (09.07.2015). Association of the Nordic Cancer Registries. Danish Cancer Society. 2015. Udtræk for perioden 2009-2013.
5. Ferlay J SI, Ervik M, Dikshit R, Eser S, Mathers C, Rebelo M, Parkin DM, Forman D, Bray, F GLOBOCAN 2012 v1.0, Cancer Incidence and Mortality Worldwide: IARC CancerBase No. 11 [Internet]. . Lyon, France: International Agency for Research on Cancer; 2013. 2015.
6. IARC. Radiation: Volume 100 D – a review of human carcinogens. International Agency for Research on Cancer (IARC), World Health Organization (WHO). 2012.
7. Dobrow M, MC O, B G, E H, L P, AD B, et al. Response audit of an internet survey of health care providers and administrators: implications for determination of response rates. *JMed Internet Res*. 2008;10(4):e30.
8. Bendtsen P SSTJ. Ungdomsprofilen 2014. Statens Institut for Folkesundhed. 2014.

I denne rapport kortlægges danskernes solarievaner i 2015. Rapporten er baseret på data fra en spørgeskemaundersøgelse blandt 3.999 danskere i alderen 15-64 år. Undersøgelsen er nationalt repræsentativ på køn, alder og region og blev gennemført i efteråret 2015.

I rapporten belyses, hvor mange 15-64-årige danskere, der går i solarium, hvor mange, der går ind for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug, kendskabet til sammenhængen mellem solariebrug og kræft, samt hvor almindeligt det er blandt 15-64-årige danskere at undersøge sig selv for hudforandringer og tegn på kræft i huden. Derudover belyses udviklingen i danskernes solarievaner i perioden 2007-2015.

Rapporten er udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes evalueringsenhed.

**Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens
Solkampagne**

Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf.: 35 25 75 00
www.skrunedforsolen.dk